

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gl. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XIV.

V Celovcu, 30. prosinca 1895.

Štev. 3.

Kmetje, pozor!

Že parkrat smo pisali o tem, da se bo letos zemljiški kataster pregledal. Ta reč je zelo imenitna, posebno za gorjanske kmete, kateri so navezani večinoma na živinorejo ter po leti živine ne redijo v hlevu, ampak jo gonijo na pašo. Ti bodo toraj najbolj shajali, ako imajo dosti in dobrih pašnikov. V zadnjem času se je pa ravno narobe ravnalo: mnogo pašnikov se je pogozdilo. Tako je bilo na Kranjskem v starem katastru (pred letom 1869.) upisanih pašnikov in planin 402.485 oralov, v novem katastru pa samo 295.391 oralov, toraj za 107.094 oralov menj; nasprotno pa je gozda več za 67.887 oralov. Na Koroškem se je v novem katastru gozd pomnožil za 63.656 oralov. Z odpravo pašnikov pa se krči tudi število živine, ki je glavni vir našega blagostanja v planinskih deželah. Dokazano je, da izvaža Koroška zdaj za eno tretjino menj živine, kakor pred leti. Enake tožbe prihajajo tudi iz Gorenjskega in gorenje Štajerske. Največ pašnikov so pogozdili graščaki; vendar pa so tudi mnogim kmetom pri izdelovanju novega katastra marsikteri pašnik, kjer so videli nekaj dreves stati, zapisali za gozd. To je za kmeta jako neprilичno. Ako se gozdna postava strogo izvršuje, potem se po takem svetu, ki je za gozd zapisan, še pasti ne sme, in ako hoče kmet kaj posekati, mora prositi dovoljenja pri politični oblasti. Kar je pa za pašnik zapisano, tam sme kmet pasti in sekati, kolikor hoče. Vrh tega je od pašnika še menj davka: na Koroškem se namreč plača od oralu gozda 15 kr., od oralu pašnika pa 10 kr. davka. Nekteri poslanci konservativnega kluba, ki imajo razum in srce za kmetске potrebe, obrnili so se toraj do vlade in izprosil toliko, da se je v postavo o pregledovanju katastra sprejel § 13. Po tem paragrafu se morajo stari pašniki, ki so bili v novem katastru za gozd upisani, zopet za pašnike prepisati, ako posestnik to zahteva v teku leta 1895., in sicer brez ozira na § 2. gozdne postave iz leta 1852. Kdor ima toraj tak „gozd“, o katerem se spominja, da je bil nekdanj pašnik, ta naj gre k svojemu županu in naj zahteva na podlagi § 13. postave o pregledovanju katastra, da se ta parcela (ali tudi več parcel) zopet za pašnik upiše. Župan pa mora potem stari in novi kataster pregledati in primerjati, da se prepriča,

ali je 1.) dotična parcela v novem katastru res za gozd zapisana, in 2.) ali je bila v starem katastru res pašnik. Ako je vse res tako, potem predloži župan to tirjatev ob enem s tirjatvami drugih posestnikov c. kr. okrajnemu glavarstvu. Njih prošnje morajo uslišane biti, ako ni zadržka vsled postave iz leta 1884., s katero so se nekatere parcele prisilnemu pogozdovanju podvrgele. Tudi na Krasu je pogozdovanje prisilno, za tam toraj § 13., o katerem smo govorili, ne velja. Poslanec Povše je v kranjskem deželnem zboru stavil predlog, naj se izdá posebna knjižica, v kateri bo vse razloženo, kako naj se župani in kmetje ravnajo v tej zadevi. Ako se predlog sprejme in se bo knjižica natisnila, potem naj si jo tudi naši koroški župani naročijo, da bodo znali svojim sosedom pomagati. Kjer pa imajo takega župana, da se za to ne zmeni, naj si kak drugi posestnik knjižico naroči in naj potem svoje sosede pouči, kaj jim je storiti. V „Miru“ bomo že naznanili, kedar knjižica na svitlo pride.

Šolski razgovor v deželnem zboru.

Ko je grof Goës prebral poročilo o šolskem proračunu za leto 1895., oglašil se za besedo poslanec Einspieler in govori na blizo tako: „Ker jaz in moj tovariš ne bodeva glasovala za potrjenje šolskega proračuna in se tudi ne moreva pridružiti zahvali, katero je g. poročevalec izrekel deželni šolski oblasti, hočem najino postopanje nekoliko utemeljiti. Uzroki so tisti, ktere sva naštelja že v prejšnjih letih. Sedanja šola katoliškemu ljudstvu ne ugaja, ker ni verska; pa o tem danes ne bom govoril, temveč pokazal bom na jezikovno uredbo naših šol, ki je taka, da nasprotuje jasnim določbam državnih osnovnih postav, načelom zdrave izgoje in ljudskemu blagru. Stališče, na katerem stojiva midva poslanca velikega slovenskega volilnega okraja, se naslanja na jasen izrek državnih osnovnih postav, ki se glasi, da v deželah, kjer je več narodov, se mora javni pouk tako urediti, da se zamore vsak izučiti v svojem maternem jeziku, ter da se nobeden ne sme siliti, učiti se drugega deželnege jezika. Naše mnenje potrjujejo tudi jasni izreki slavnih izgojevalcev, ki pravijo, da je le materni jezik

najbolj pripraven za izgojo in pouk. Toliko počez; na drobno pa dostavim še sledeče opazke: Vse šolske napake v slovenskih krajih Koroške, o katerih se ves čas pritožujemo, so še vedno v veljavi. Razun dveh šol je učni jezik za slovenske otroke še vedno nemški. Ako se v tem oziru kaka občina pritoži, mora leta in leta na odgovor čakati; tudi zdaj je več pritožb nerešenih, ki so se že pred leti uležile. Na šolah, v ktere hodijo skoro sami slovenski otroci, nastavljaljo se še zmirom učitelji, ki nič slovensko ne znajo. Taki se z otroci ne morejo pogovoriti, pa se tudi ne potrudijo, da bi se slovenščine naučili. Tako pride, da mora učitelj poučevati s pomočjo tolmača, kakor se na primer godi v Dravogradu. V učiteljski pripravnici se premalo slovenščine učijo. Na ti pripravnici bi bilo treba pred vsem zaukazati, da bi se vsi pripravniki učili slovenščine; da bi se pa več slovenskih gojencev privabilo, treba bi bilo za nje ustanoviti nekaj štipendij. Tudi se je zgodilo in se še godi, da so učitelje, kateri niso marali biti ponemčevalci, tako zatirali in preganjali, da so iz dežele zbežali, in tako je v deželi zmirom menj slovenščine zmožnih učiteljev. Pri tem se vidi povsodi namen, da hočejo koroške Slovence s šolami ponemčiti. Zoper to bomo pa mi vedno protestovali. Naše pritožbe ne bodo prenehale, dokler se šole ne uredijo tako, kakor veli postava in pravičnost. Zastonj nam oznanujete „mir“; mi ne bomo mirovali, dokler se nam pravica ne skaže. Iz teh uzrokov bova jaz in moj tovariš glasovala proti proračunu.

Za besedo se oglašil posl. Plavec (Škerjanc) in zatrjuje, da je tudi on iz Podjunske doline, pa nikoli nič ne čuje, da bi se kdo čez šolo pritožil. Nasprotno je res, da so ljudje s šolo prav zadovoljni. Potem zatrjuje, da nič ni res, da bi se v slovenskih krajih našel kak učitelj, ki bi ne znal slovensko. Samo duhovniki hujskajo slovenske kmete; ko bi duhovnikov ne bilo, bi bil lep mir, in kmetje bi bili veseli, da imajo priložnost, naučiti se v šoli nemščine. Pa naj duhovniki agitirajo kolikor hočejo, slovenskih šol vendar ne dobijo, samo to bodo dosegli, da bo nepokoj in prepir v deželi.

Za njim je govoril šolski nadzornik dr. Goba n c. On reče, da zastran učnega jezika imajo prvo besedo tisti, ki šolo uzdržujejo. (To pa ni res, g. nadzornik. § 6. šolske postave pravi, da učni jezik določi deželna šolska oblast. Seveda je tudi pri-

Kaj je misliti o kavi in čaju.

Pač čudno se nam mora zdeti, kako se je mogla raba kave in čaja toliko razširiti, da se dandanes kar povsod pije, ako pomislimo, da je trajalo več ko dvesto let, preden se je mogla obojna pijača vdomačiti med nami.

Leta 1573. je neki nemški zdravnik, po imenu Lenard Rauwolf, v posebni knjigi prvi seznanil Evropejce s kavo, in l. 1591. je italijanski zdravnik P. Alpinus kavo prinesel iz Egipta v Benetke kot nekako zdravilo. Najprej pa so kavo pili v Arabiji okolo Adena in Moke; od tam se je ta navada zanesla v Egipt in Carjigrad. L. 1660. so Armenci pripeljali kavo v vrečah v Pariz, kamor so že l. 1636. Holanci prinesli prve zavitke čaja. A dolgo je trajalo, preden je priprosto ljudstvo kaj izvedelo o tej pijači, le v najboljših ter najimenitnejših hišah je polagoma prišlo obojno, kava in čaj, v navado. Zlasti skuhana kava se je ljudem v začetku zdela jako čudna in grozna pijača.

A pri vsem tem je pitje kave prišlo v navado bolj in bolj. L. 1672. so v Draždane dobili prva zrnca kave, l. 1679. pa so v Hamburgu odprli prvo kavarno. V Parizu so l. 1680. pričeli s prvimi kavarnami, a to so bile majhne, umazane sobice. Na Dunaji pa je po veliki zmagi čez Turka l. 1683. neki Kolšički odprl prvo kavarno; gosposka mu je dala dovoljenje za to, ker si je med vojsko kot ogleduh veliko zaslužnje pridobil za kristijane.

Toda dolgo so le velika mesta poznala kavo in bogate družine. Še le zadnja desetletja našega veka so zanesli kavo tudi v zadnjo vas, pijó jo v

najubožnejši bajti, kjer ljudem služi mesto druge hrane, čeravno nič hranilnega in redivnega nima v sebi. Prav živahna je danes kupčija s kavo. Vsega skupaj sedaj prideljujejo na leto okoli 9 milijonov metr. centov kave v vrednosti kakih tisoč milijonov goldinarjev. Samo v Avstrijo z Ogersko vred dovozijo na leto za okolo 40 milijonov gld. kave! Tudi čaja se porabi čedalje več; l. 1893. so ga v naše cesarstvo vpeljali 7893 metr. centov v vrednosti nad 3 milijone gld. Koliko denarjev gré za to obojno v ptuje!

Ker je bila prava kava že od nekdanj predraga navadnim ljudem, a so jo le hoteli piti, zato so začeli zmleti pravi kavi primešavati raznih nadomestkov. Tak nadomestek za kavo so napravljali iz korenine cikorije in iz žganih fig, a tudi za te nadomestke je treba iz ptujih dežel dobivati blago.

Jasno je, koliko škodo to napravlja naši deželi v gospodarstvenem oziru, koliko denarjev gré na ptuje za reči, ki nič redivnega nimajo v sebi, temveč so celó deloma škodljive zdravju. In ta brezpotrebni strošek zadeva najbolj priprosto, siromaško ljudstvo. In vendar je staro narodnogospodarsko pravilo: da naj bi ljudstvo uživalo le to, kar samo prideljuje, ali bi vsaj samo lahko prideljevalo!

Še večja škoda kakor na blagu, se po toliko splošni rabi ptuje kave godí na zdravji in telesni moči. Toliko razširjena živčna bolezen, vedno hujše hiranje sedanjega rodú, toliko pogostne bolezni na umu in slučajni mrtvouda imajo po izreku najimenitnejših zdravnikov in učenjakov (n. pr. prof. pl. Virchow, dr. A. Lutze, dr. J. Stublmann, dr. P. Niemeyer, Silv. Graham, dr. Bell, dr. Bardell, dr.

Beumont, prof. Brillat-Savarin) svoj vzrok navadno v rednem vživanji kave in čaja, oziroma v strupu kofejinu, ki ga v sebi imata kava in čaj. Prav najnovejši čas so pokazala znanstvena raziskavanja nevarne posledice rednega pitja kave in čaja, ki so: razne vrste protina in živčne bolezni, glavobol, srčne in želodčne bolečine, mrtvoud.

A čeravno so znane te žalostne posledice omenjene pijače, pa vendar nihče noče pustiti kave in čaja, ako se je navadil enega in drugega. Kava je sicer res strup, si misli marsikdo, a je gotovo najprijetnejši strup. Toda toliko vmemarni ne smemo biti, da bi se za to nič ne zmenili. Hvala Bogu, da je vsacemu strupu odmenjen tudi zoperstrup ali lek. Tudi zoper škodljivost kave čedalje bolj v navado in rabo prihaja neko sredstvo, ki stori, da pitje kave ni več škodljivo; sredstvo, pa katerem se bo domačemu kmetijstvu v korist čedalje bolj omejilo kupovanje drage kave in se utegnejo izpodriniti nadomestki iz ptujih dežel.

To sredstvo je že toliko priljubljena in razširjena domača sladna kava, kakoršno izdelujejo v veliki Katreinerjevi tovarni za sladno kavo v Stadlavu pri Dunaji. Že danes ima v tej tovarni delavcev na sto in sto zaslužek, in vse kaže, da ima veliko prihodnost ta tovarna.

Brez skrbi za svoje zdravje se sme toraj še nadalje sleherni držati zjutraj svoje mlečne kave, in smé po kosilu srbati svojega priljubljenega »črnega«, ako mu primeša omenjene sladne kave, ktera utegne tudi odriniti vso ono mnogokrat prav nezdravo zmes dosedanjih nadomestkov za kavo.

stavek „nach Anhörung itd. . . potem, ko so zaslili tiste, ki šolo uzdržujejo [to je: občine, posestniki]“. Šolska oblast mora tedaj vprašati občine za njih mnenje gledé učnega jezika, nikakor pa ni zavezana, po tem mnenju se tudi vselej ravnati; če jaz koga za svét prašam, iz tega še ne sledi, da se moram po tem svétu tudi ravnati. Ko bi le občine določevale učni jezik, potem bi se postava glasila: „učni jezik določujejo občine [ali tisti, ki šolo uzdržujejo]“. Ta § 6. šol. post. si vsak po svoje razlaga; zato bi bilo pač nujno potreba, da bi se enkrat v državnem zboru v pretres vzel, predružačil in jasno stiliziral. — Op. ured.) Potem je pravil, kako so v Žabnicah prosili za slovensko šolo, kmalu potem je pa prišla druga prošnja, podpisana od 70 posestnikov, kateri so prosili, naj v šoli vse pri starem ostane. Občina Št. Jakob je dosegla slovenski učni jezik v šoli, pa tudi nemščina se pridno uči. S to uredbo je ljudstvo zadovoljno in tudi učna uprava sama prizna, da je pouk uspešen in dobro urejen. Občina Kotmara ves je prosila za slovensko šolo, pa kmalu je prišla druga prošnja, naj ostane v šoli vse pri starem. V Šmihelu in Globasnici ste se šoli razdelili v slovensko in nemško, pa v „dvojezične“ (nemške) zahaja več otrok. — „Več prošelj ni došlo, kje so druge, tega ne vem; pri nas jih ni,“ rekel je dr. Gobanc zastran šolskih prošelj. Pristavil je še, da se ima šolska oblast ozirati le na tiste, ki šolo uzdržujejo, ne pa na želje drugih. (Tukaj je menda mislil na nas slovenske rodoljube. Pa tudi mi imamo nekaj besede, saj plačujemo tudi mi davke. Sicer je pa šolska oblast tudi za kmete gluha, kedar prosijo za slovensko šolo; le takrat, kedar prosijo za nemško, jih hitro sliši. — Op. ured.) Zastran iz dežele pregnanih učiteljev je rekel dr. Gobanc, da samo za enega vé.

Poslanec Einspieler mu je odgovoril: „Gospod deželni šolski nadzornik zagovarja šole s tem, da se sklicuje na voljo ljudstva. Jaz pa mislim, da je treba najprej gledati na postavo in na pravico. Tisti, ki šolo uzdržujejo, morajo se teh mej držati. Gospod deželni šolski nadzornik je omenil protiprošnjo iz Žabnic; pa kako je ta protiprošnja nastala, o tem se čujejo razne govorice, najbrž je res, da je neki veter od zunaj prinesel to prošnjo v Žabnice. (Morda se je po pritisku iz Celovca v Trbižu rodila? — Op. ured.) S šolo v Št. Jakobu so tedaj ljudje, kakor tudi učna uprava sama zadovoljni. Take šole hočemo ja imeti; slovenščina bodi učni jezik, nemščino pa naj se uči kot učni predmet. Zakaj pa ne naredite povsodi takih šol? Če naredite povsodi take šole, potem bo vsega prepira konec. Zastran Kotmare vesi je pa stvar nekaj drugačna. Gospod šolski nadzornik je rekel, da je že čez 5 mesecev prišla druga prošnja od krajnega šolskega sveta, da naj ostane v šoli vse pri starem. On je pa glavno stvar dostaviti pozabil, namreč da je krajni šol. svet le za toliko časa prosil vse pri starem pustiti, dokler se ne reši pritožba, poslana na ministerstvo. Zastran Šmihela in Globasnice meni ni znano, ali hodi v slovensko šolo več otrok, ali v nemško; če je pa nemška („dvojezična“) šola bolje obiskovana, potem je to pripisati samo agitaciji učiteljev. Zgodilo se je, da so učitelji stariše strahili: če daste otroka v slovensko šolo, bote morali za 5 gl. novih šolskih knjig kupiti. Plačila se pa kmet brž ustraši. Zastran nemških učiteljev, ki se nastavljajo na Slovence namenjenih šolah je g. nadzornik rekel, da se taki nastavljajo le na tistih šolah, ki so za nemške proglašene in urejene, in pri tem se spet sklicuje na ljudsko voljo. Kar sem prej rekel, velja tudi zdaj. Zakaj so pa te šole za „nemške“ uredili? Čemu pa pri takih rečeh delajo po nasvetu kmetov, ki se na šolske reči vendar premalo zastopijo? Kedar je treba davke plačati ali pa sinove k vojakom dajati, takrat kmetov nič ne prašajo, ali jim je to po volji, ali ne. Govornik našteje štiri slovenske učitelje, ki so deželo zapustili, ker so bili tukaj pregnani, ter nadaljuje: če g. nadzornik pravi, da se 72 gojencev na pripravnici uči slovenščine, mu ne oporekam, saj je mogoče; vprašanje je le, ali se pa res kaj naučijo? Ko bi se res kaj slovenščine naučili, potem bi učitelju v Dravogradu ne bilo treba, učiti s pomočjo tolmača.

Potem je dr. Abuja na dolgo in široko govoril zoper versko šolo, čeravno prvi govornik (Einspieler) o tej zadevi nič ni govoril, toraj se je dr. Abuja vojskoval zoper veter; ker se o verski šoli ni govorilo, bila je tudi polemika (nasprotigovorenje) zoper versko šolo nepotrebna. Mislimo toraj, da si je gospod doktor ta svoj govor že prej priučil na dobro voljo, da se bode pri tej debati tudi o konfesionalni, t. j. verski šoli kaj govorilo. H koncu je dr. Abuja seveda tudi Slovence moral par zausnič priložiti. Pogled je staro kašo, kako je nemščina Slovence potrebna in da se je morajo učiti. (Kdo jim pa brani? Ali se mar ne

učijo nemščine tudi na slovenski šoli v Št. Jakobu? Gospod doktor se tudi tukaj le s strahom vojskuje, kterege si je sam naredil. — Op. ured.) Trdil je tudi, da hočemo mi Slovence neumne imeti, da bi več ne vedeli, kot to, kar jim „Mir“ pripoveduje. Na to mi odgovarjamo, da je tudi med „omikanimi“ Nemci mnogo takih, ki več ne vedo, kot to, kar berejo v „Freie Stimmen“ ali pa v „Beljaški Urši“, in da se bo kmet zmirom še iz „Mira“ več naučil, kakor liberalni Nemci iz teh svojih listov. Sicer pa mi kmetom nikoli nismo rekli, da naj se zadovoljijo z „Mirom“, nasprotno smo jim vedno svetovali, naj berejo tudi druge časnike in različne slovenske bukve, katerih dandanes ne manjka. Dr. Abuja menda ne pozna slovenske literature, sicer bi moral vedeti, da kolikor kmečki človek omike potrebuje, mu jo slovenska literatura v dovoljni meri podá. Tudi je dr. Abuja omenil, da je poslanec Einspieler na katoliškem shodu v Ljubljani predložil neko resolucijo zoper koroške šole, da se pa tista ni potrdila. Temu nasproti je poslanec Einspieler za-trdil, da se njegova resolucija ni zavrnila, ampak le nekoliko presukala v besedah, potem pa je bila soglasno sprejeta.

Proti poslancu dr. Abuji so se postavili sami mil. g. knezoškof dr. Kahn ter krepko govorili za versko šolo. Gledé slovenskega učnega jezika so rekli, da vsak spozna, da prvi pouk mora biti v maternem jeziku; tega se pa Slovenci ne branijo, v viših razredih učiti se tudi nemščine. Stvar bi se prav lahko poravnala, ko bi bilo na obeh straneh zadosti prave volje.

Potem je prišel na vrsto naš preljudi ropoč dr. Steinwender. Najprej se je zagnal prav robato v slovenskega poslanca Einspielera in mu očital, da se po eni strani kmetom prilizuje, po drugi strani pa pravi, da kmet nič ne razume, in da se na kmeta ni treba ozirati. Einspieler pa ni rekel, da kmet ničesar ne razume, on je le rekel, da se kmet na šolske reči premalo razume, in da ni bilo prav, ko so šolski oblastniki nahujskane kmete poslušali ter so v mnogih slovenskih krajih (kakor v Grabštanju, Pokrčah, Škofjem dvoru, Št. Jakobu na cesti, v Žrelcu, Podkrnosom, v Vetrinjah, Borovljah, Porečah itd.) naredili čisto nemške šole, da se slovenskim otrokom slovenske črke še pokazati ne smejo. Ali bi bila mar tako grozna nesreča, če bi ljudje med Celovcem in Grabštanjem tudi po slovensko brati znali? Le divja strast, ki zoper slovenščino z zobmi škriplje in jo hoče prej ko mogoče iz dežele pregnati, le taka divja strast zamogla bi to potrditi. In tej divje strasti ponemčevanja so služili tisti zaslepljeni kmetje, ki so se izrekli za čisto nemške šole v teh krajih. Pri tem sklepu jih gotovo ni pamet vodila, zato ima gosp. poslanec Einspieler čisto prav, če je rekel, da se kmetje na šolske reči premalo razumejo. Ni resnica, kar je Steinwender rekel, da se g. Einspieler po eni strani kmetom prilizuje, po drugi strani jih pa zmira. To je laž, prilizovalec nikoli ne zmira; pač pa je res, da je g. Einspieler in smo vsi slovenski rodoljubi prijatelji kmetov, to pa nesebični prijatelji, in ker smo prijatelji, ne pa prilizovalci, zato imamo tudi toliko poguma, da kmetom tudi neprijetno resnico med oči povemo, kedar je treba. Steinwender se je pritožil tudi zoper agitacijo duhovnikov, češ, da naj bi pri svojem poklicu ostali v cerkvi in šoli, ne pa se mešali v politiko. Steinwender je pa tudi profesor in za to plačan, da bi otroke učil; njemu pa to ne diši, on se rajši v politiko meša, in ker je državni in deželni poslanec in zraven tudi še profesor, zato kar iz treh blagajnic denar vleče, kterege po večini moramo plačati mi davkoplačevalci. Zakaj pa on ne ostane v šoli? Seveda, tam po zbornicah posedati in slovenske poslance dražiti in zmirati ter trikratno plačo vleči, to je bolj prijetno in kratkočasno, kakor v šoli ukvarjati in jeziti se celo leto za kak suh tisučak z neporednimi paglavi.

Potem je prišel spet Plavec na dan, ki nas je s svojo čudno in smešno nemščino prav prese-netil. Govoril je tako zmeden, da ga je bilo v resnici težko umeti, kaj da misli povedati. Rekel je, da v Podjurski dolini duhovniki noč in dan agitirajo (grozno! — op. ured.), pridejo iz Celovca in Dravograda (joj! joj! — op. ured.), agitirajo okoli Velikovca, v Šmihelu, Globasnici, da že ni več za prestajati. V tem smislu je ropotal naprej, da ga je moral že sam deželni glavar ustavljati.

Potem je poslanec Muri kratko a prav dobro označil svoje mnenje. Rekel je: Z žalostjo danes zopet vidim, kako nestrpljivi so gospodje nasproti Slovence in njih poslancem. Nad vsako še tako ponižno slovensko željo se gospodje kar stogotijo in začnejo zmirati Slovence, njih poslance in duhovnike. Mi koroški Slovenci, ena tretjina prebivalstva, vendar nismo kaka pritepena, brezpravna sodrga. Mi tirjamo le pravice, ki jih naši nemški sosedje že davno imajo, in bi

se zelo čudili, ako bi jih ne imeli. Mi tirjamo le, naj se naši otroci poučujejo v slovenski besedi; temelj naj se položi na materni jezik, pozneje pa naj se tudi nemščine učijo. Kaj pomaga otroku ves nemški nauk, če pa v svojem jeziku še brati ne zna. Nisem nadalje naprošen, da bi branil slovensko duhovščino, pa na neosnovane napade g. Plavca moram vendar nekaj odgovoriti. Očita se duhovščini, da le ona vodi vse slovensko gibanje. Pa kdo naj ljudstvo vodi? Posvetnih gospodov, ki bi z nami držali, koroški Slovenci nemamo mnogo, toraj ni družega, ki bi ljudstvo vodil, kakor duhovščina. In ravno zavoljo tega jo tudi sovražijo.

Na kratko sta še govorila knez Rosenberg in dr. Gobanc. Potem je bil razgovor zaključen.

Dopisi prijateljev.

(Kronski darovi za Velikovoško šolo.) S. Robič, duhovnik na Št. Jurski gori, 2 kroni; Valentin Božič, župnik v Pokrčah, 10 kron; J. Vidovic, župnik na Radišah, 20 kron; Valentin Sumah, župnik v Šmihelu pri Pliberku, 100 kron. Skupaj 132 kron Vsem presrečna hvala! Živel nasledniki!

Iz Žihpolj. (Liberalna surovost.) Če kdo prebira stare bukve, se bo prepričal, da naši slovenski kmetje pred 200 in 300 leti niso bili tako surovi, kakor so zdaj naši liberalci in nemškutarji, ki so podpihani od nemških liberalcev in brezvercev. To se je pokazalo v Podkloštru, ko so pri volitvi poboj napravili; potem v Št. Mohorju in Dravogradu, kjer so na Slovence in krščanske Nemce kamenje lučali. Tudi jaz sem dobil iz dveh krajev, iz Žihpolj in Golšovega, svarilo, da naj se po noči varujem, da me kje ne pobijejo. Kdor pozna surovost naših „liberalcev“, ki so v svoji divjosti že bolj Turkom podobni, se temu ne bo čudil. Pa jaz se jih ne bojim. Oni pravijo, da so „kristjani“; pa kakšni kristjani morajo to biti, ki prave kristjane in duhovnike preganjajo? Na Golšovem so bili včasih pobožni ljudje; pa liberalni duh jih je čisto spridil in podivjal. Njim ne zamerim, pa gorje tistim, ki s peklenskimi nauki poštene ljudi zapeljujejo in njih duše v pogubo tirajo! Kako se bodo enkrat zagovarjali? Ali je mar to Božji nauk, da se morajo Kristusovi služabniki, duhovniki in verniki, preganjati in sovražiti? Ali je to Božji nauk, da se morajo pri volitvah taki močje voliti, ki vse sovražijo, kar po krščanstvu in po slovenščini diši? Ali je Bog slovensko besedo za to ustvaril, da bi jo Slovenci sami zaničevali in preklinjali? Ne, tako delajo le grdi izdajalci, divji in zmešani odpadniki! Taka stranka, ktera dela z nožem in s kamenjem, ktera nasprotnikom s polenom in s smrtjo žuga in grozi, taka stranka, pravim, ne more biti „krščanska“ stranka, ne more biti dobra in poštena stranka, taka stranka je le janičarska ali pa turška ali pa celó Antikristova stranka! To je še sreča, da so po drugih občinah bolj pametni in mirni ljudje. Ko bi bilo po vsem Koroškem toliko zaslepljenih, zagriženih, srditih liberalcev, kolikor jih je v naši občini, potem bi imeli Korošci res že pekel na tem svetu, in bi jim družega ne kazalo, ko izseliti se v Ameriko ali pa v Afriko med divjake, kajti tisti divjaki so proti nekterim liberalcem še prave krotke ovčice. Usmili se nas Marija, varhinja naše fare, ter preženi od nas vse hudobne duhove!

Jakob Hedenik p. d. Dravec.

Iz Poreč. (Vrlemu možu v spomin.) Preteklo nedeljo 13. t. m. smo pokopali v Porečah znanega rodoljuba Valentina Lesjaka. Ogromna množica pogrebcev je pokazala, da je bil mož čislán od gospóde in kmetov. Na tisoče je bilo ljudij, ki so rajnemu skazali zadnjo čast. Bil je rajni Valentin veren katoličan, ljubil je svojo milo materno besedo; siu priprostih kmetjskih starišev, je po svoji marljivosti in varčnosti si pridobil mnogo in zapustil svojima sinoma dve lepi posestvi tu v Porečah in eno v Celovcu. Mnogo zaslug ima rajni v javnem življenju; bil je devet let župan in devetnajst let cerkveni ključar. Veliko si je prizadeval za olupšanje našega kraja, ja čez trideset let se je trudil; imel je njegov trud tudi lep uspeh, ker videl je iz majhne vasice izrasti slovečo krasno kopaljšče ob prijaznem Vrbskem jezeru. Njegovo uspešno javno delovanje je priznal tudi naš svitli cesar, ker podelil je rajnemu leta 1882. zlati zaslužni križ. Veliko si je rajni tudi prizadeval za olupšanje naše farne cerkve; koliko truda je mu stalo ob času, ko so zbirali za novi zvonik, in marsiktero bridko je moral požreti, ko se je tisti zavolj slabe stavbe podrl; ta prigodba je napravila rajnemu mnogo sitnosti. Minulo je vse, zdaj pa počiva rajni na prijetnem pokopališču; zemlja je naj mu bo lahka, njegov spomin naj dolgo še med nami živi!

Iz Rožeka. (Po občinski volitvi.) Pri nas še ne morejo pozabiti zadnjih volitev v naš občinski zastop in se ne pomiriti zaradi velikega

hujskanja in strašnega pritiska od strani nasprotnikov. Naši niso v stanu verjeti, da je sploh kje na slovenskem Koroškem mogoče tako početje, kakoršno so pokazali naši posili-Nemci pri zadnjih volitvah. Letali in agitirali so že precej pred volitvami po slovenskih vaséh in pri slovenskih volilcih, — nemških vasij in nemških volilcev sploh pri nas nič ni, — govorili zvito in lovili pooblastila tako, da bi si človek mislil, da zdaj mora cela prajzovska dežela — cela Nemčija v strašni nevarnosti biti; pa ta ni bila v nobeni nevarnosti; le našemu mogočnemu paši — in kneza Lichtensteina nadoskrbniku Zimeku, ki ga je porodila slovansko-češka mati, in njegovim pristašem so se malo hlačke tresle, da ne bi morda ti presneti Slovenci z Rutarjem dobili krmilo Rožeške občine v svoje roke. Da so res našli dosti pomagačev, dosti kimovcev, si je misliti, ker so še v drugem razredu s svojimi prodrli. Med temi pomagači, našel si žalibog tudi mnogo takih mož, ki so prej obljubili, da bodo stanovitno in zvesto ostali na katoliško-slovenski strani. Pa slednji ne ježe naših toliko, ker marsikteri naših kmetov je še nezaveden, ne vé, za kaj da prav za prav gre, in se raji k tistemu nagne, ki mu več ponuja in več dá, — marveč nam bolj mrzi postopanje in hujskanje nekega človeka, ki je od tam doli iz Spodnjega Štajerskega — od Konjic k nam prišel in tu Slovincem svoje blago prodaja. Ta mož je agitiral in pritiskal na naše, kar je mogel, in takó, da se je že marsikteremu studilo. Tega moža si moramo dobro zapomniti. Če on Slovence pri volitvi ne more videti in trpeti, saj se mu lahko s svojimi težko pridobljenimi groši izogne in kupuje raji pri tistih, ki niso naši zagrizeni nasprotniki. Rožani! Držimo se vendar gesla: Svoji k svojim! Da so naši učitelji, kakor vsepovsod in posebno naš nadučitelj proti nam delali in volili, se ob sebi razume. Saj drugače ne smejo in ne morejo. Le tega, da so uradniki tukajšnjega c. kr. okrajnega sodišča in naš sicer poštene notar pomagali Zimeku zvoziti, se nismo nadejali; mislili smo si, da bodo na dan volitve doma ostali, kar bi bilo za nje najlepše in najčastnejše; a zapomniti si moramo tudi gledé teh gospodov to, da so oni zaradi nas Slovencev tukaj in ne mi zaradi njih.

Iz Rožeške okolice. (Volitev župana in občinskih svetovalcev.) Ker se nam ni posrečilo zmagati v II. razredu, potrjen je bil dné 20. t. m. zopet gospod Zimek za župana, upajmo, da zadnjobart. Enkrat se bodo našim možem vendar le oči odprle, da bodo videli in spoznali, kako jih liberalci slepijo, za nos vodijo, zraven pa za svojo stranko skrbijo. Kako pristranska in krivična je sedanja večina našega občinskega zastopa, vidi se iz tega, da so pustili največ davčno občino „Goro“ brez zastopnika, za Rožak in Brovlje pa so izvolili po dva občinska svetovalca, in to navzlic temu, da je tudi za „Goro“ izvoljen občinski odbornik, ki je bil dozdej vedno ponižen hlapec znanim gospodom. Toda krivica se sama tepe, in prišel bo tudi za naše liberalce dan plačila. Bog in Slovenci!

Iz Domačal. (Zadnja občinska volitev.) Naši se zato niso volitve v Wernberški občini udeležili, ker so videli, da so nasprotniki vsi na nogah. Naš č. g. dekan so se sicer potrudili, kolikor so mogli, za volitev, so nas učili in nam povedali, kakó in ktere može moramo voliti. Bilo nas je dné 20. grudna minulega leta precej namenjenih v Dulane k volitvi; ali na ta dan — na vse zgodaj — smo dobili odpoved, da naj ne hodimo, češ, saj je vse zastoj, saj nič ne opravimo. Nam sicer to ni bilo prav po volji, ker bi bili radi osebno videli in spoznali naše nasprotnike ter jim še marsiktero lahko v obraz povedali. Ko bi bili pri nas malo prej se začeli gibati in delovati, in ne čakali, da je prišel že sovražnik in ljulike med pšenico vsejal, bi bilo bolje. Tu bodi še povedano, da je pri nas ljudstvo precej bojazljivo. Ta se boji učitelju zameriti zaradi svojega otroka; drugemu je kdaj župan kakšno prošnjo skoval, tretji ima kako vožnjo pri nekem liberalcu, četrti je znabit kaj zadolžen pri nekem liberalcu-trgovcu, in tako se vse boji pred tem in onim. Nobeden pa ne pomisli, da so volitve jako imenitna stvar, da je vsak pošten kristjan dolžan po svoji vesti in svojem verskem prepričanju, t. j. krščansko-katoliško voliti. Veliki del našega ljudstva se ne zveni za nobeno volitev. Ono je nevedno. Njemu manjka prepričanja in izdatnega pouka. Imamo sicer par zanesljivih mož, pa to je premalo. Zatorej se ni čuditi, da pri nas vsak, ki le malo polna usta nosi, z lahka drugega pogovori in na svojo stran pridobi. Zamolčati posebno tukaj ne smemo nekega možá, ki je pri zadnjih volitvah prvi liberalni zvonec nosil, in ki je, kakor se sliši, morda tudi največ kriv, da se naši niso volitve udeležili. Kdo pa je ta mož? To je gospod Tiller p. d. Mlinar. Pravijo mu tudi, ker je „cehmošter“ in dekanijski sluga, da je prvi za našim gospodom dekanom in tako „te drugi dekan“. Kot večletni Orašev pri-

štaš je on tudi desna roka Oraševa v naši fari. Misli si pač morete, da je marsikdo izmed nas vesel bil, ko je slišal, da jo je ta mož v svoji časti kot dekanijski sluga nedavno v nekem farovžu za svojo pogumnost in stanovitnost prav pošteno skupil tako, da se mu je prav po domače in naravnost povedalo, da se ga ne želi več v dotičnem farovžu videti. Veseli nas slišati, da bodo naš obče priljubljeni č. g. dekan temu možu kmalu slovó dali. Bog daj!

Iz Št. Ruperta pri Velikovcu. (Stavba slovenske šole.) Akoravno je nam velik sneg in za njim sledeče južno vreme mnogo zaprek napravilo, vendar priprave za stavbo naše šole vrlo napredujejo. Naši izvrstni kmetje vsi brez izjeme pridno vozijo kamen in opeko. Kamna so dozdej zvozili že 150 kubičnih metrov, opeke pa 50.000 kosov. Tudi lesa nam je več kmetov obljubilo. Naj bo vsem presrečna hvala izrečena.

Iz Velikovške okolice. (Naša bodoča slovenska šola; nje prijatelji in nasprotniki.) Naši kmetje so že začeli kamen voziti za zidanje slovenske šole ter so ga že mnogo navozili. Največ se pri tem trudijo Škorjanec, Šivec in Hubelnik. Čast in hvala jim za to! Šola ima pa tudi mnogo hudih nasprotnikov. Najbolj se med njimi odlikuje P., novopečeni Št. Peterski župan. Zdej dela na to, da bi se kupila Velikovška šolska hiša, da bi potem okoličani dve šolski hiši imeli in bi vendar nekteri svoje otroke pošiljali v „svojo“ pa nemško mestno šolo. On namreč pravi in govori, da bo potem samo mestna šola pravico javnosti imela, slovenska šola pa ne, češ, da dve šoli tako blizo skupaj ne morete imeti pravice javnosti. To je pa prazno govorjenje. Saj je deželna šolska oblast na pr. v Smihelu in v Globasnici sama naredila po dve javni šoli, eno nemško in eno slovensko. In koliko šol je po mestih blizo na kupu in so vse javne! Sicer pa na tem ni toliko ležeče, ali je ljudska šola javna ali privatna. To je važno le za srednje šole, kjer dajejo spričevala pravico do javnih služeb. Spričevalo ljudske šole pa daje komaj to pravico, če je kdo šolo dovršil, da ga vzame mojster ali pa kak trgovec za učenca; do kake službe pa tisto spričevalo teško da bi komu pomoglo. Pri ljudski šoli je glavna stvar, da se otroci kaj naučijo. Sicer pa je upanje, da se bo tudi naši šoli dala sčasoma pravica javnosti, kakor šoli sv. Cirila in Metoda v Trstu, ki je bila več let privatna, zdaj je pa od ministerstva dobila pravico javnosti. Naša šola je ravno tako potrebna, kakor tista v Trstu, saj imajo tudi naši otroci pravico do pouka v maternem jeziku, Velikovška mestna šola ima pa drug namen, namreč uzgojo nemških otrok; toraj je vsaka na svojem mestu in imate obe pravico, da se jima podeli značaj javnosti, kar se bo o svojem času že doseglo z Božjo pomočjo, naj g. Papiče še toliko kljubuje. Kar se tiči nakupa Velikovške šolske hiše, ne vem, ali se bo g. P. posrečilo pridobiti občine za svoj projekt. Doberla ves je že nasproti, morda bo še mesto Velikovec in Šmarjeta. Št. Peter in Ovbre je P. seveda pridobil, saj je tam mogočen gospod; vendar pa se ga nič ne bojimo, ker v Boga zaupamo. Bog svoje krščanske stranke ne bo zapustil; mogočnejši tega sveta so pa le prah in pepel.

Iz Dobrle vesi. (Volitev.) Po trdem boju sijajna zmaga! V 3. in 2. razredu smo zmagali z veliko večino. V 1. razredu smo pa vsaj to dosegli, da sta propadla Plavec in Prislán. V 3. razredu so dobili naši po 132 do 160 glasov, liberalci pa le 27. Za 2. razred smo se bali, pa Bog je pomagal in je šlo prav po sreči: naši so dobili po 51 do 69 glasov, nemškutarji pa le 20. Na dan pred volitvijo so napravili shod pri Leitgebu v Sinči vesi, pa še tisti kmetje, ki so bili zraven, so odšli, ker niso razumeli visokih nemških govorov dr. Steinwenderja in župnika (!) Zucco di Cucagna. Ti nemški nacionalci so vendar predrzni ljudje: v istem hipu, ko trdijo, da Slovani niso nič vredni in da le Nemcem gre gospodarstvo v Avstriji, upajo si napravljati shode med Slovenci in tiste k sebi vabiti; menda mislijo, da bo Slovenec še poljubil šibo, ktera ga tepe!! Med volitvijo so se liberalci nespodobno obnašali, kakor že znajo. Neki učitelj je enemu naših izpulil volilni listek iz roke. Drug liberalec je zinil grdo besedo proti g. župniku Šumahu. Ta se je odkril in rekel: „Zahvalim se za liberalno nemško oliko!“ Po volitvi so prišli liberalci jako poparjeni v našo gostilno; začeli so zabavljati in nas zbadati, pa mi smo ostali mirni. Potem so začeli peti, najprej nemško, potem pa celó slovensko, in sicer „Domovina, mili kraj“. — Naši kmetje so zmage silno veseli in mi vsi se veselimo z njimi!

Iz Grebinske okolice. Ker je sedaj prepovedano, loviti srne in streljati košute, zajci se tudi že mišijo, dobovi frajtarji za pečjo streljajo „poke“ na papirju in jih marljivo pošiljajo gospodom svojega pastirskega lista, ki se zove „Freie Stimmen“, v Celovec; ti jih koj surove in kosmate brez polente slastno požro. Voščimo dober ték! Najbolj se je

razveselil Grebinjski nadučitelj ovega lista; v levem žepu nad srcem je nosil št. 4. „Freie Stimmen“ ter je radovoljno kazal, ker se je menda župniku nekaj zasolilo, že vemo zakaj. Tudi je prerokoval, da mu bodo Grebinjčani mačkerado napravili, dobro, da se ve, in potrebno se bo ukrenilo. Kdor drugemu jama koplje, se rad sam v njo zvali. Župnik se menda tega ne bojo bali, ker vejo, ta je teh, ki zavolj pravice preganjanje trpijo, nebeško kraljestvo. Ljudje, kojim je košuta ljubši od molzne krave, ki divjo srno više čislajo kakor domačo kozo, ki pogostoma redi celo vbogo družino, ki bi radi videli, da bi ljudstvo samo les jedlo, pač nimajo poklica, se mešati v zadeve kmetskih občin. Ljudje, ki ne spoznajo ne božjih, še manj pa cerkvenih zapovedi, ali vsaj spolnujejo jih ne, bi seveda pač radi videli, da bi ne bilo nobenega duhovna več v šoli, a ljudstvo sodi drugače in tužnim srcem gleda v tužno bodočnost, ki ima priti čez nas. Kdor nosi maslo na glavi, ne sme na solnce. Kakor ste nevedni v kmetskih zadevah, tako in še bolj so vam slovenske reči deveta dežela. Vi smešite družbo sv. Mohorja, temu se ne čudimo; da vam pa sedaj tudi nemška družba sv. Jožefa ni po volji, se pač koj spozna, kam pes taco moli. Vi nas duhovne ne bote razdvojili, ne med seboj, ne z višim pastirjem, ne z vernim ljudstvom. Mi se vojskujemo za našo sveto vero proti brezverstvu, za pravico in resnico proti judovskemu lažliberalizmu, kar nam zapoveduje sv. cerkev, ki je na skalo pozidana. „Grom in peklo, prazne vaše proti nam so steke“. Da je „Mir“ 30. grudna 1894 v dveh dopisih iz Grebinja zadel v pravo sršenovo gnezdo in pisal resnico, kaže srdita nemška pisava. Resnica pač oči kolje. Veseli nas pa močno, da se sedaj tudi nemški liberalci podvzajajo, čitati naš ljubi „Mir“. Iz Savlov bodo menda postali Pavli? Upanje je, da se bodo pričeli učiti našega milega jezika, v katerem ni treba „Zungengymnastike“ (ktere potrebuje nemški jezik), kakor jo priporočajo „Freie Stimmen“ št. 4. od 19. t. m.

Iz Ljubljane. (Družbi sv. Cirila in Metoda) so od 10. do 20. grudna 1894. l. darovali: Vzgleđno vzorno delavna Šentjakobsko-Trnovska ženska podružnica dohodek veselice dné 16. kimovca in občnega zbora, dné 18. listopada v znesku 430 gld., in sicer 100 gld. kot V. pokroviteljino za zastopnico t. č. denarničarice namestnico gđ. Marijo Trtnikovo, 100 gld. kot VI. pokroviteljino za zastopnico t. č. predsednika pevskega društva „Ljubljane“, 100 gld. kot dar za Velikovško šolo in 50 gld. prvo polovico pokroviteljine delavk tobačne tovarne. Vedno živahno delavna ženska podružnica v Ajdovščini nam je poslala 127 gld. in sicer 77 gld. letnine in 50 gld. kot prvo polovico pokroviteljine. Ta lepa svóta, nabrana vkljub občutljivi nesreči — požara tvornice — v tej vrlo narodni okolici, je sad nesebičnega požrtvovalnega delovanja č. n. delničarice, zlasti gg. Marije Lokarjeve in Leopoldine Kersnik-Rottove, ki se ne strašijo ne dela ne truda. Dalje sta nam poslala: G. A. Hudovernik, notar v Kostanjevici, 20 kron, ki so jih darovali narodnjaki pri g. Jentlunu v Mariboru, in g. Janko Vavken iz Celja 20 kron kot volilo rajnega Janeza Kukoviča iz Šent-Jurija ob južni železnici. — Družbi sv. Cirila in Metoda si želimo takih podružnic, ko ste Šentjakobsko-Trnovska ženska in ona v Ajdovščini, podružnicam pa želimo takega delovanja, kot je kažete omenjeni hčerki glavne družbe. To je naša želja, naše voščilo za bodočnost! Družba sv. Cirila in Metoda žaluje ob smrti svojega dobrotnika, rajnega g. Adalberta Candolinija, c. kr. okrajnega sodnika v pokoj, ki je umrl 27. dec. l. 1894. v Kostanjevici. Pokojnik je v svojih sivih letih spoznal važnost naše družbe ter jej vsako leto poslal dvakrat po 5 gld. Slavna ženska podružnica v Trstu nam je poslala 1000 kron kot novoletno darilo. V zadnji družbini zahvali smo omenjali Šentjakobsko-Trnovske ženske podružnice, ki je med nepremožnimi slojevi ljubljanskega občinstva zadnji čas nabrala in nam doposlala 430 gld. Zato jej je vodstvo naše družbe izreklo soglasno zahvalo in toplo priznanje. Isto tako zahvalo in prav tako priznanje izrekamo danes tržaški ženski podružnici, zlasti gđ. Ljudmili Mankočevi, ki je duša tržaške ženske podružnice in telesen vzor rodoljubnemu našemu ženstvu. Pokrovitelj v doneskom 200 kron, je postal preč. g. dr. Fran Sedej, dvorni kapelan in vodja višjega duhovskega zavoda Avguštejnega na Dunaju. Dalje so družbi od 20. do 31. grudna leta 1894. poslali: G. Andrej Jeram iz Vrh Cerkna 18 gld., ktere je družbi volil rajni preč. g. monsignor Josip Jeram, dekan v Cerknem; g. nadučitelj Ignacij Rozman 12 kron 40 beličev, ktere je darovala vesela družba, zbrana v praznik nedolžnih otročičev na Brezjah, in sicer so darovali gg. jurist Bulovec 1 krono, Jos. Finžgar 2 kroni, župan Jurgelc 1 krono, Fr. Kocijančič 1 krono, J. Kocijančič 1 krono, nadučitelj Rozman 1 krono, Jan Pristavec 1 krono, A. Reš 20 bel. in „tetka“ 20 bel. G. R. Perušek, c. kr. profesor v Ljubljani, je daroval 8 kron, kot novoletnino.

— (Za slovensko šolo šolskih sester v Velikovcu) so darovali: Rodoljubi iz Št. Vidse okolice pod Ljubljano 72 kron, in sicer v gostilni „pri Tonetu“ 40 kron, in g. dr. Repič 24 kron, pri gg. Korbarju in Ložaku v Zatičini 7 kron in rodoljub g. J. Hočevar iz Muljave 1 krono; vrli Ljubljanski bogoslovci 35 kron; delavna „Národná čitalnica“ v Kostanjevici 10 kron, nabranih pri občém zboru; preč. g. dr. J. Svetina, profesor višje gimnazije, 10 kron kot odkupnino od novoletnih voščil; vojaška kurata, vč. gg. A. Jaklič in Rade Marzidovšek po 10 kron; č. g. Peter Sveglj, kapelan v Koprivi, 10 kron, vč. g. župnik J. Vrhovnik 4 krono kot odkupnino novoletnih voščil in g. L. Knifc, vpokojeni nadučitelj v Škofji Loki, 4 krono. Iskrena hvala darovalcem. Ziveli nasledniki! Sl. podružnica na Vranskem 10 gld., g. L. Zablčan 20 kron, ki jih je nabral g. Colarič pri zborovanju kat. pol. društva na Trati; duhovnik z Notranjskega 7 gld. 25 kr.; preč. g. dr. J. Muršec, konz. svetovalec v Gradcu, po preč. g. dr. Iv. Križanič, kanoniku v Mariboru, 10 kron; vč. g. Ljud. Jenko, župnik pri sv. Duhu na Dolenjskem, 10 kron; g. Ivan Prijatelj 10 kron kot dar družbe, zbrane pri godovanju g. Kristana v Št. Vidu na Dolenjskem; Kranjčan 5 gld.; vč. g. Jožef Zelnik, v Čemšeniku 8 kron in vč. g. Josip Lavrič, župnik v Ambrusu, 6 kron. — Slava darovalcem! Bog povrni! G. dr. Jernej Glančnik v Mariboru 200 kron kot dar za šolo v svojem rojstvenem kraju Velikovec; sl. čitalnica v Planini 40 kron

po predsedniku vč. g. župniku J. Podboju; sl. slov. kat. delavsko društvo v Ljubljani 12 kron, in sicer je bilo 9 kron nabranih na veselici v rokodeljskem domu, 3 krone pa so dar veselo družbe pri Vipavcu; g. Karol Šavnik, kranjski župan, 10 kron, g. Miha Pešjak, posestnik v Kameni gorici, 10 kron kot dar za leto 1895.; po vč. g. arhivarju A. Koblarju č. g. Josip Benkovič, vikar v Novem Mestu, 4 krone; g. ravnatelj kmetijske družbe Gustav Pirc 5 kron, g. dr. Lovro Požar, c. kr. profesor v Ljubljani, 1 krono; po g. Ivanu Kremžarju v Št. Vidu pod Ljubljano: g. I. Zorec, A. Rojec, A. Kastelic iz Doba in F. Eržen iz Št. Vida po 1 krono; vč. g. I. Barle iz Zagreba 4 krone. — Iskrena hvala gg. darovalcem, ki so nam porok, da se smemo v leto 1895. nadjeti veliko požrtvovalnih prijateljev. Rojaki! Stopite polnoštevilno v njihov krog da prej sezidamo slovensko šolo v Velikovecu.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Iz Ribnice na Pohorju. (Zborovanje tukajšnega bralnega društva) vršilo se je v nedeljo dne 13. t. m., k čemur so bili vsi prijatelji našega društva iskreno povabljeni. Udeležba je bila obilna, kar je bilo tembolj želeli, ker si je društvo še le pred kratkim pridobilo pravico, da sme prirejati svoje veselice in zборе v vasi Ribnici, kamur mu peščica naših narodnih nasprotnikov dolgo, dolgo ni hotela dovoliti pristopa. Sploh pa je to še tem potrebnejše, ker so v zadnjem, nam Slovincem kaj neprijaznem času, res le naša društva pozvana, razvijati v kolikor mogoče največji meri živahno delavnost za koristi našega naroda, kakor je to pred kratkim priporočal nek člankar v „Slov. Gospodarju“. Za to, da se doseže v tem oziru več uspeha, bilo bi pred vsem želeli, da vzame naše društvo v poštenu gostilnici v našem sobo, kjer bo imelo opravljene svoje knjige in časopise, da se jih društveniki po nedeljah lahko poslužujejo ter si s prebiranjem več različnih časopisov slovenskih bistrijo um in razširijo svoje duševno obzorje. To je tem potrebnejše, ker je bilo naše bralno društvo doslej urejeno takó, da so časopise (po 5 izvodov od jednega) dobivali v roke posamezni udje, ki so jih potem drugim posojevali, pa tako, da kdor ni hotel biti neotesan ter ni hodil kar tirjati časopise, ni skoro vse leto ničesar dobil v roke, zlasti, če ni bil tako srečen, da bi mu društvo oskrbelo časopis. Zarad tega so se udje nad to uredbo že večkrat pritoževali in odpadali, kar pa nikakor ni in ne more biti namen društva. Če toraj hočemo, da se naše društvo krepkeje razvije, treba je, da poprime više nasvetovane uredbe, ker le to je, najboljša pot, da bo bralno društvo vsrezalo svojemu namenu. — Naše bralno društvo je zadela v preteklem letu bridka nezgoda. Dne 11. listopada je zatislil svoje oči za zmerom njega ustanovitelj in dolgoletni podpredsednik g. Lukej Držičnik, čegar bridko zgubo radi njegove požrtvovalnosti in podjetnega mladostnega duha bomo še dolgo, dolgo čutili. Ta izguba je tem bolešnejša, ker je bil pokojnik še v najlepši moški dobi, še le v 54. letu svojega življenja. Koliko spoštovanja je užival pokojni Luka sredi svojih sofaranov, pokazal je najbolje veličasten njegov pogreb, kakoršnjega, rekel bi, še ne pomni Ribnica. Pač očiten dokaz, da le njega, ki spoštuje sam sebe in svojo kri, svoj dom, svoj rod in jezik, spoštujejo tudi drugi. Bodi mu zemljica lahka, kakor nam je sladek njegov spomin! — V pretečenem letu bilo je v Ribnici rojenih 83, med temi 47 fantov in 36 deklic. Tudi nezakonskih se je nekaj nabralo. Poročenih je bilo le 19 parov. Umrlo jih je 71; torej bi bilo prirastka za 12 duš, ko bi ne bilo v začetku adventa odšlo 16 ljudi kar na enkrat v Brazilijo. Sploh je vroćinska bolezen za Brazilijo še sedaj jako huda, toda upamo, da jo zimski mraz nekoliko ohladi, kar daj Bog!

Iz Istre. (Naš položaj.) Resnično: Istra in Koroška ste si v marsičem podobni. Slovani tu in tam imamo hudega nepomirljivega protivnika. Pri vas ste se, hvala Bogu! dokopali letos do izvanredno težkih, pa sijajnih dveh zmag, oteli ste dve postojanki, ki so ju neprijatelji smatrali za nepremagljivi. Mi smo na nekoliko krajih na slovenskem Primorskem in tudi na hrvatskem Primorskem dosegli malo pravic za svoj narod pri sodnijah. Toda glej! kakor je pri vas — ko ste zmagali — sviralo kamenje po oknih, tako tudi pri nas, posebno v krnjelskem mestu Piranu blizu Trsta in v Balah, naposled pa v Trstu gledé slovenskih pridig. Da, še celó nekteri kraji naši in vaši imajo nekako enak pomen. Vi imate Tinje, mi Tinjan, vi Poreče, mi Poreč. Ker se zdramljamo, mora biti naravno in je — da spoznavamo svoje moči. Da se protivniki čudijo, — kako je to. Glejte no, če še ne veste: mi smo spali, če ne, vsaj dremali, dasi ste nas stiskali in mučili, a ne damo se vam več! Le vpijte, le razbijajte okna in preganjajte mirne ljudi, kakor ste res v svoji besnosti, v svojem punktu, v svojem sovraštvu do Slovanov razsajali skoro povsod po Istri, le kamenjajte celo poštenjake, kakor ste res kamenje metali na dva trezno misleča, pravična gg. kanonika Talijana v Piranu, in kakor ste metali kamenje na okna preč. g. prošta v Dravogradu — — — a vedite, da še velja pravica kje na svetu, če ne tu zdolaj na jugu, pa tam gori na Dunaju. Če pa pravice ne najdemo na Dunaju, ali naj sami tako počenjamo, ali

čemo tudi mi začeti tako kakor vi liberalni Lahi in Nemci nas učite, vi, ki smete brez straha in kaznovanja nas celó tolovajsko s kamenjem preganjati? Lepo nas učite! Ne dražite preveč nepremagljive slovenske pesti! Hrvati in Slovenci so vam že pod Radeckym pokazali v vaši Italiji, kdo da so, ali še nemate zadosti? Pa med tem, ko Nemeč bolj na tihem dela in rije proti nam tajno, kakor črv, vpijejo in cvilijo glasno naši laški sršeni. Za čas nam res malo škodujejo, včasih še več koristijo, ker mi smo premeški, premirni proti sovražnikom; še le ogenj in nesreča nas zdrami in osrči. O da bi tudi mi bolj kričali in se ne vdali, potem bi i mi častnejše stali! Moj Dragovič! povej mi vendar to, zakaj so uporniki mogli zmagati? Kaj ni rekel ministerski predsednik knez Windischgrätz, da hoče jako krepko vladati? Divjim puntarjem se vdati, ali je to krepko? Ali mar ne bodo zdaj drugi Talijani dobili še večji pogum, ko vidijo, da jim gre vse po židani volji, če le vladi rogove pokažejo? Ali ne bodo še vsi drugi nasprotniki vlade se toliko bolj osokolili, videč, kako velja proti vladi početi? Ali ne dobé že zdaj Talijani vse, kar hočejo? Mi Slovenci in Hrvatje res ne dospemo nikdar do svojih zajamčenih pravic v šoli, pri sodniji, pri uradih in povsod; mi, ki smo toliko časa tlako delali vladi, mi ki smo že državo ohranili pred Turki in Mongoli, da, tudi v domačih vojnah. Pokažite naši zastopniki v Beču, da imate jezik in pogum tudi proti vladi. Res da se možato potegujete tam na Dunaju za naše pravice, res da spravljate včasih vlado samo v zadrego, ali da možato pokažete vladi hrbet, prestopivši vsi v opozicijo, ako ona nam naših pravic ne dá, potem s tem storite več, kakor z interpelacijami in peticijami. Tirjajte slovenske paralelke v Gorici, Trstu, v Kopru in tudi v eni spodnji gimnaziji na Koroškem, kakor v Pulji ali Pazinu hrvatske in Hrvate. Ako ona neče, čemu neki še v koaliciji za nas gluho vlado podpirati? Verujte, liberalci se nam ne bodo udali, tudi Poljaki ne. Pri koaliciji, — da se je sploh mogla skrbati — udali so se samo konservativci, liberalci obdržali so vsa svoja načela ter jih še zdaj vkljub koaliciji zagovarjajo. Prav je rekel „Mir“, da sedanja vlada ni črna, ne bela. Preosnova volilnega reda se neče izvršiti najbolj zavoljo trdovratnosti liberalcev.

Glasovi nasprotnikov.

„Nationalismus.“

V „Freie Stimmen“, znanem veri in Slovincem presovražnem listu, nahajamo dne 12. prosinca t. l. uvodni članek z nadpisom „Nationalismus“, kateri sicer ne podaja nič novega, kar bi se ne bilo proti nam, koroškimi Slovincem, tu in tam že govorilo ali pisalo, in na kar bi naši listi ne bili odgovorili; toda prvič izvira omenjeni članek iz srca nam Slovincem in Slovanom sploh tako sovražnega, da njega pisec vzbuja v nas prej omilovanje, nego obsojo, ker priča, da je pot kerščanske pravičnosti zgrešil popolnoma; drugič pa je njega pisec duhovnik, pravim, katoliški duhovnik na Koroškem, katoliški duhovnik na naši zemlji sveti, kojo je prehodil sv. Modest, učec pred tisoč leti naše pradeje v imenu Kristusovem sveto vero, na zemlji, koji so vladali naši lastni slovenski knezi, kakor pričata in bodeta pričala zgodovina in knežji stol na Gosposvetskem polji, dokler bo živel rod človeški; in ta katoliški duhovnik je, pač edini, župnik Askanijski pl. Zucco-Cucagna v Löllingu, ki je svoje dni ustanovljajal podružnice nemško-židovskega „šulfereina“ potem se pa ponujal liberalcem pri raznih volitvah in nastopil pogostoma kot govornik na nemško-nacijonalnih shodih. Radi tega se nam zdi, in baš takrat, ker v tem spisu razvija svoje misli o nas Slovincih in Slovanih sploh nekako od konca do kraja, potrebno, da si ga nekoliko izposodimo. Katoličani moramo svoje duhovnike poznati.

Spis razpada v pet delov. V prvem dokazuje, da je narodni čut utemeljen v naravi človeški, prav tako kakor ljubezen do svojega rodú, do svojih starišev, bratov in sester, in da je kozmopolitizem, to je ljubav do vesoljnega človeštva, le puhla, prazna beseda, s kojo se prikriva mrzla sebičnost. — To so nazori katoliškega duhovnika, poslanca Jezusa Kristusa, ki je učil ljubiti svojega bližnjega, to je vsacega človeka, ne gledé na vero ali narodnost, še celo svojega sovražnika! Naj nas ta gospod ne uči krive vere, mi vemo, da imamo in moremo ljubiti vsakega človeka, vemo pa tudi, da smemo svoj rod, svoj narod ljubiti boljše od drugih, kakor je tudi Kristusu bil najbolje pri srečanju Jeruzalem, glavno mesto dežele mu rojstne. — Dokazivajoč svojo trditve navaja g. župnik ponosno, rekši ošabno, med drugim, da potrjuje nemško mišljenje gotoska umetnost. — Ako se drugih dokazov ne dotikamo, ne priznavamo, da bi bili vsi resnični, ali tega le navajamo za to, ker imajo Nemci sploh navado,

da to, kar so dobrega in lepega storili drugi, pripisujejo sebi, „dem deutschen Geist, der deutschen Kraft“ in take pederznosti trosijo celo po avstrijskih šolskih knjigah, kakor n. pr., da je bil najslavnejši zvezdoznanec Kopernik „ein deutscher Mann“, med tem ko se je bil porodil na Poljskem in sicer takrat, ko je bila Poljska še slovansko kraljestvo. No, da ne pozabimo svojega učenega „Nemca“ s svojo gotosko-nemško umetnostjo. Kako je pa s to? Pošteni in resni nemški učenjaki sami učijo, da se je takozvana gotoska stavbinska umetnost porodila v Parizu in njega okolici, da se je od tod širila čez severno Francijo, pozneje po Nizozemskem in tam potem dospela do nemške meje takrat, ko je po Nemškem duh krščanski še bil živ in pristen, in da beseda „gotski“ ne pomeni, da bi nemško pleme Gotov se bilo kdaj pečalo s to najlepšo vrsto stavb, ampak da priimek, kojega so slogu sprva dali drugi narodi, toliko pomeni, kakor „neokusen, barbarski“, ker jim ni dopadel, češ le nemški Gotje bi bili mogli kaj tako neokusnega zgraditi.

V drugem delu svojega spisa pravi g. župnik, da so rimski papeži vedno se ozirali na svojstva raznih narodov, tem torej bili pravični. — To je dobro, ali g. župnik, pisec te besede, pač ni mislil, da z njimi vdari najprej svoje nadaljne trditve in s tem samega sebe.

(Konec prihodnjic.)

Deželni zbor koroški

9. seja dne 16. prosinca. Občini Beljak se dovoli, pobirati po 4 gld. 50 kr. od hektolitra žganja in po 60 kr. od hektolitra ola (piva). Nadalje smejo od žganja pobirati občinske doklade Pliberk po 4 gld., Možica po 3 gld. in Črna po 6 gld. — Posl. Ghon omeni, kako velika nesreča bi bila za deželo, ako bi se uresničilo, kar časniki pišejo in kar želijo nekteri borzijanci, da bo namreč planinska družba opustila fužine v Heftu in v Prevaljah ter svoje delovanje omejila na fužine v Donawizu na gornjem Štajerskem. On pozivlja vlado in deželni zbor, naj se potegne za Koroško, da ne bo toliko tisoč družin igrača v rokah borznih spekulantov. Predlog se izroči gospodarskemu odseku.

10. seja dne 17. prosinca. Sprejme se proračun za deželne ceste v znesku 109.377 gld. Cesti iz Freibacha v Sele se bo dajalo 150 gld. letne podpore. Daljši razgovor se vname zarad živinske soli. Odsek je s tem zadovoljen, da jo kupijo kmetovalci dvakrat na leto. Dr. Abuja predlaga prošnjo, naj se živinska sol na drobno prodaja. Walter pravi, da so je za Koroško za polovico premalo odkazali. Janez Huber misli, naj bi se kmetom dajala namesto živinske kar navadna sol do gotove mere. Sprejme se odsekov predlog in odstavek dr. Abuje.

11. seja dne 18. prosinca. Sprejme se proračun o ravnanju pri Zili. Deželnemu odboru se naroči, naj Dravski most pri Lipici kmalu zidati začne.

12. seja dne 19. prosinca. Potrdijo se stroški za nektore manjše stavbe in ceste. Na znanje se vzame poročilo o zidanju nove bolnišnice. Mestu Celovcu se dovoli, pobirati od 100 litrov piva po 1 gld. 50 kr., od koritnjaka (steinbier) po 50 kr., od likerjev po 5 gld., od navadnega žganja po 5 kr. občinske doklade.

13. seja dne 21. prosinca. Sprejme se novi volilni red za Celovec. Sprejme se predlog jubilejnega odseka, da se ustanovi „cesar Franc Jožefa hiralnica“. Doneske bodo dajali dežela, pa tudi posamezniki, in pobiralo se bo tudi po farah. Za stroške pri razdelitvi „tehme“ se dovoli 1500 gld. podpore.

14. seja dne 22. prosinca. Sprejme se predlog finančnega odseka, da se v blaznici prizida poseben oddelek s 130 posteljami za neozdravljive blazne (norce). Stroški so preračunjeni na 70.000 gld. Za belansko dolino se dovoli okrajni živinski zdravnik z letno plačo 600 gld. in sedežem v Zgornji Beli. — Grof Goës poroča o deželnem šolskem računu. Poročevalec, kakor po navadi, zelo hvali delovanje dež. šolskih oblastnij, čemur pa posl. Einspieler ugovarja. (Poglej članek „šolski razgovor“.) Šole kažejo potreščine 480.900 gld. V blagajnici pa je le 63.592 gld. za šolske namene, toraj bo treba nad štiri sto tisoč na deželne doklade naložiti. — Mil. g. knezoškof dr. Kahn in tovariši stavijo predlog, naj se na višji realki zopet upelje krščanski nauk. Se izroči juridičnemu odseku.

15. seja dne 24. prosinca. Okrajnemu živinskemu zdravniku Hummelnu v Pliberku se plača zboljša za 100 gld. na leto. — Za ravnanje potokov v Belanski dolini se je potrosilo lani 12.821 gld. Se potrди. — V komisijo za pregledovanje katastra se bodo volili: 1 komisar in 1 namestnik za okr. glavarstva Wolfsberg in Velikovec; 1 kom. in 1 nam. za okr. glav. Celovec in Št. Vid; 1 kom. in 1 nam. za okr. glav. Beljak, Št. Mohor in Spital; 1 kom. in 1 nam. iz cele zbornice. — Prošnja

„Südmarke“ za podporo se odkloni iz razloga, ker bi ne bilo pravično, iz skupnega deželnega denarja dvojezične dežele podpirati kako enostransko narodno društvo. Dr. Steinwender hudo ropota in bjeje okoli sebe, zdaj na Slovence, zdaj na zmerne Nemce. On pravi, da s Slovenci ne more in da tudi noče več z njimi mirno skupaj živeti in da se nanje ne sme nikakega ozira jemati. Po naše bi se to reklo, da je treba vse Slovence pobiti, kakor vole v mesnici, potem bi bil dr. Steinwender šele zadovoljen. Večina se vender ni ozirala na njega in njegovo robato rohnenje ter je podporo odklonila. Ko je dr. Steinwender najhuje ropotal ter zmiral slovenske poslance in voditelje, sta gg. Einspieler in Muri dvorano zapustila. Nemški liberalci so se dr. Steinwenderja sami sramovali in eden je drugi dan g. Muriju rekel, naj nikar ne misli, da je dr. Steinwender govoril v imenu liberalne večine.

Politični pregled.

V dolnjeavstrijskem deželnem zboru so se posvetovali o predlogih deželnega odbora zastran „kmečkih domov“, pa se niso mogli zjediniti. Zato so se predlogi dež. odboru vrnil z naročilom, naj še enkrat pri vladi pozveduje in predloge preosnuje tako, da se določi dedno pravo na kmetih, da se zabrani kopičenje kmetij v eni roki ter pridobijo olajšave za kmetijske sinove zastran vojaške službe. — V štajerskem deželnem zboru je stavil nemško-katoliški poslanec Karlon predlog, naj se šolska dolžnost zniža na šest let, namesto zadnjih dveh let pa naj se upelje 4letna nedeljska šola. (Tako uredbo šolskega obiskovanja smo tudi mi na naših shodih po Koroškem večkrat priporočali.) Radovedni smo, kaj bodo štajerski liberalci s tem predlogom začeli. — Na Moravskem predlagajo nemški poslanci, naj bi se na nemških realkah tudi nemški učenci učili češkega jezika, ki jim je v življenju tako potreben. Kdo bi mislil, da se bodo Nemci kedaj toliko „ponizali“! Pa od besede do dejanja je večasi dolga pot. — Srbski škof Dimitrijevič na Ogerskem je ukazal svojim duhovnikom, da naj iz lece pridigujejo zoper liberalnega poslanca, ki je glasoval za civilni zakon. To je srčen in pogumen škof! — V Palermi so našli pri anarhistu Sejanu mnogo z dinamitom nabasanih bomb. — Na Ogerskem je baron Banffy sestavil novo ministerstvo iz liberalne stranke. Nova vlada pa ima le majhno večino za seboj. O novih ministrih ne vejo nič lepega povedati. Banffy je svoj čas na Erdeljskem hudo zatiral Rumunce in Saksone. Sploh se misli, da se nova vlada ne bo mogla dolgo držati. — Povedali smo že zadnjič, da je na Francoskem odstopil predsednik Casimir Perier. Kot milijonar, zastopnik in branitelj velikega kapitala pri socialistih in pri ljudstvu sploh ni bil priljubljen, zato so ga toliko časa zbadali, da je šel. Perier je prijatelj judovskega ministra Raynala, ki je sklenil tako pogodbo z južno železnico, da je bil francoski narod opeharjen za 1400 milijonov. Na Francoskem je zdaj silno žalostno: vso oblast imajo v rokah Judi, framasoni, brezverci in bogataši, vsi skupaj ena sleparska banda goljufov, ki se bogatijo z žulji delavnega ljudstva, kakor je pokazala Panamska pravda. Zdaj je voljen za predsednika Faure (For), ki je bil do zdaj minister mornarice. Pravi gospodarji dežele pa ostanejo vendar le Judi in framasoni. — Na Kitajsko se je pripeljalo 25.000 novih japonskih vojakov.

Gospodarske stvari.

Sejmovi. Na zadnji živinski sejm v Pliberku dne 7. prosinca se je prignalo 12 konjev, 2 bika, 18 pitanih volov, 26 uprežnih volov, 4 junci, 30 krav, 3 junice. Konji so se prodali po 60 do 150 gld., biki po 25 gld. za 100 kil žive vage, pitani voli po 34 gld., uprežni voli po 28 gld. za 100 kil žive vage, krave po 26, telice (junice) po 30 gld. 100 kil na živo vago. Zavolj obilnega snega je bil sejm bolj slabo obiskan. Kupci so prišli iz Celovca in iz Tirolov.

Dober svet gospodarjem. Če ti hlapec naredi kakšno škodo iz neokretnosti ali pa iz nemarnosti, ne psuj in ne zmerjaj ga v prvi razburjenosti; tudi mu koj ne odpovej službe niti ako ti on v takšnem slučaju službo odpove, ne vzemi njegove odpovedi. Reci zmirom: Počakajmo do jutra. Kmalu potem se bo hlapec kesal in bo hvaležen tvoji dobroti. Takšni hlapci so potem najbolj zanesljivi.

Krmljenje žrebcev. Najboljša krma za žrebce je oves. Krmijo jih vse leto blizu enakomerno in ne preobilo, da žrebec preveč ne odebeli, ker potem ni za pleme. Kadar ga puščaš, krmijo ga bolje. Ali ne smeš mu nakrat začeti dajati več piče, temveč ga polagoma privadi in potem tudi

odvadi, ker sicer bi žrebec redno piče ne prebavil in bi ti z boljšo krmo ne dosegel, kar želiš.

Novičar.

Na Koroškem. Splošno se čuje, da bo vodstvo državnih železnic prestavljeno iz Beljaka v Gradec. Vlada se je za to odločila, ker se bo južna železnica kmalu podržavila. — Še bolj žalostna je za nas govornica, da bi se imele opustiti fužine v Prevaljah, oziroma preseliti se v Donawiz na gornjem Štajerskem. S tem bi mnogo slovenskih družin prišlo ob kruh. — „Deutscher Volksverein“ iz Celovca je imel zborovanje dne 19. pros. v Žel. Kapli, 20. pros. pa v Sinči vesi. Pričakujemo, da nam rodoljubi kaj poročajo o teh shodih. — Tukajšni učeni benediktinec, slovenski rodoljub g. dr. A. Cigoj je spisal in na svitlo dal razpravo o nerazdružljivosti kršč. zakona. — Razdelila se je „tehna“, to je paša na severni Peci. Razdelitev je stala 12.787 gld.! Mnogi zdaj po svetu kličejo: „Kmetje, združite se!“ — tukaj so se pa le razdružili, in še kako drago! Kdo ve, če se ne bodo kmetje še enkrat kesali? Dokler so pašo skupaj imeli, jim je nihče ni mogel vzeti; zdaj pa vsak svoj kos lahko prodá, kdo ga bo pa kupil, to se pa ne vé, ali bo kupec kmetov brat ali sovražnik? — Zdaj se na Koroškem mnogo govori o novih kratkih železnicah, ki jih želijo imeti po raznih krajih; te so: železnice v Krško dolino, potem iz Velikovca v Mostič in iz Velikovca na Grebinj in št. Pavel, ter slednjič iz Sinče vesi v Kaplo. — Pri Goričniku na Dholici je zdrknil sneg raz streho, zasul gospodarja in ga zadušil. — V Rajbeljnu so v snegu dva srnaka živa vjeli. — V rovu sv. Helene pod Peco je plaz zasul 4 rudarje; tri so rešili, eden je mrtev ostal. — V Lubeljskem rovu je plaz zasul 5 kidačev, pa so jih še žive izkopali. — Dne 27. pros. je v Guštanju o živinoreji govoril g. Kohler, jutri 31. pros. bo pa govoril v Dravogradu, seveda obakrat po nemško, ker slovensko ne zna. Kmetje tam okoli so pa trdi Slovenci. To je vender čudno, zakaj da kmetijska družba g. dr. Kramarja nikamor več ne pošlje!

Na Kranjskem. Dne 25. svečana bo volitev državnega poslanca za doljenjska mesta namesto odstopivšega Šukljeja. — V Poljanah pri Ortneku se je obesil učitelj Koželj. — Sv. misijon je bil v Boštanju. — Hrvaški škof Strossmayer je podaril glasbeni Matici 100 gld. — Nad Loko se je neki mizar žganja napil, v snegu obležal in zmrznil. — Ravno tako se je zgodilo 29letnemu fantu med Njivcamu in Besnico, ki se je tudi žganja napil, v snegu obležal in zmrznil. — V Ljubljani je lani umrlo 1140 ljudij. — Pri Rakeku je zgorel Medenov hlev. — V Adlešičih je kap zadela 16let. mladenča, da je bil pri priči mrtev. — V Kočevju je utonila 19letna dekla.

Na Štajerskem. Drava je zamrznila pri Maribergu. — V Razborški fari pri Zidanem mostu je dim zadušil tri otroke. — Pri Makolah delajo most čez Dravinjo. — Novemu odvetniku dr. Rozini v Ljutomeru so ukradli slovensko tablo nad pisarno. Mi Slovenci pa pustimo nemške napise pri miru. — V Vuzmetincih pri Ormožu se je težek voz zvrnil na nekega hlapca in ga do smrti zmečkal. — Pri sv. Martinu na Paki je umrl novomašnik č. g. Martin Pirtovšek. — V Brežicah hočejo Nemci in nemškutarji trdo nemško šolo, čeravno je že sedanja preveč nemška.

Na Primorskem. Plaz je zasul in zadušil dva moža v Logu pri Bolcu. — V Trstu je umrl delavec Gašpar Kljun, ki so ga za revnega imeli, pa je zapustil 4000 gld. denarjev.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Faro št. Mišel pri Wolfsbergu je dobil č. g. Jožef Riedl, do zdaj župnik v Irschenu. — Razpisana je fara Micheldorf do 7. sušca. — Umrli je č. g. Janez Rauscher, stolni kanonik itd., v 87. letu svoje dobe.

Prošnja.

Vse častite gospode poverjenike „katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“ uljudno prosimo, da blagovolijo v svojih krajih pobrati pri starih in na novo pristopivših udih letne doneske, kateri naj se pošljejo po pošti odboru gorenjega društva. Osebito one gospode, ki so prevzeli nabiralne knjižice, prosimo, da izvolijo nabrati denar čim prej mogoče poslati družbinemu odboru v Celovec, ker ga potrebuje, kajti stroški se vedno množijo, letnina pa le v pičli meri dohaja.

V Celovecu, dne 25. prosinca 1895.

Odbor katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem.

➡ Današnja številka obsega šest strani. ➡

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za št. Kancijan in okolico

napravi v nedeljo dne 3. svečana ob 1/4. uri popoldne „pri Klecarju“ na Žrnovnici (blizu železniške postaje Sinčaves)

shod

v korist Velikovški slovenski šoli

ter vabi svoje ude in druge rodoljube na obilo udeležbo. Vspored obsega shodu primerne govore, igro: „Sv. trije kralji iz jutrovih dežel“, in ako bode čas dopustil, še drugo igro: „Od hiše“. Upamo veliko udeležencev, ker slovenska šola v št. Rupertu je velikega pomena za nas koroške Slovence, posebno še za nas okoličane.

Odbor.

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico imela bo v nedeljo dne 10. svečana l. 1895. v št. Lenartu pri sedmih studencih v gostilni „pri Majerču“ svoj

redni občni zbor.

Vspored:

1. Pozdrav načelnikov.
2. Poročilo tajnika in blagajnika.
3. Volitev dveh pregledovalcev računov.
4. Volitev novega načelnikstva.
5. Volitev zastopnikov za glavno skupščino.
6. Razni nasveti in predlogi.
7. Domača zabava.

Začetek ob 4. uri popoldne

Vstop je dovoljen le udom in po udih povabljenim gostom.

Pri domači zabavi se bo marsikaj koristnega in veselega govorilo in pelo; igrala se bo igra „Od hiše!“

Da se tega zbora udeležé domoljubne Slovenke in domoljubni Slovenci, vabi najuljudnejše

načelnikstvo.

Vabilo

k

občnemu zboru,

ktrega bo imela posojilnica 2. svečana 1895, ob 3. uri popoldne pri Pložu v Ločah

s sledečim vsposedom:

1. Odobrenje letnega računa.
2. Razdelitev čistega dobička.
4. Razni nasveti.

Ravnateljstvo Bekštanjske posojilnice v Ločah.

Vabilo.

Hranilnica in posojilnica za Sv. Lenart pri sedmih studencih in okolico

imela bo v nedeljo dne 10. svečana l. 1895. v gostilni „pri Majerču“ v št. Lenartu pri sedmih studencih svoj

redni občni zbor

s tem-le vsposedom:

1. Poročilo o delovanju zadruga v preteklem letu 1894.
2. Potrjenje letnega računa.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev načelnikstva, računskega pregledovalca in njegovega namestnika.
5. Razni nasveti in predlogi.

Začetek točno ob 3. uri popoldne.

Vse cenjene zadružnike vabi na ta zbor najuljudnejše

načelnikstvo.

Loterijske srečke od 26. prosinca.

Dunaj 58 18 49 68 59

Gradec 29 86 71 78 42

Tržne cene v Celovcu.

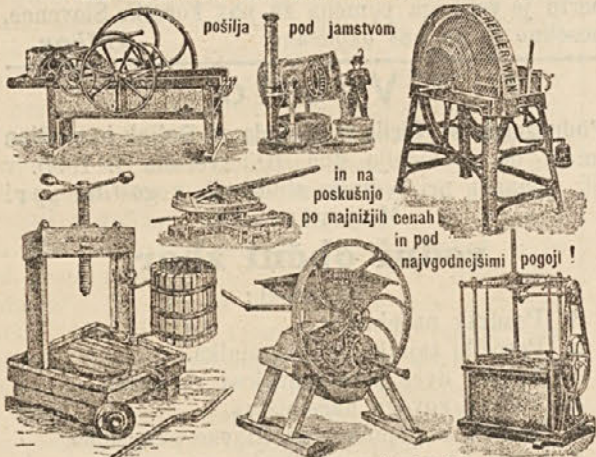
Ime blaga	na birne		na hektolitru	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	4	15	5	20
rž	3	45	4	35
ječmen	3	20	4	—
oves	2	15	2	70
hejda	3	30	4	10
turšica (sirk)	3	45	4	35
pšeno	6	—	7	50
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	1	—	1	60
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 2 gld. 70 kr. do 3 gld. — kr. kisló 1 gld. 50 kr. do 2 gld. 40 kr., slama po 1 gld. 40 kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 60 do 64 kr. kila, maslo in puter po 90 do 100 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 33 do 35 gld. stari cent.

Pijančljivost

se lahko ozdravi z antibiotinom, kakor mnoge skušnje pričajo. — Mnogo zahvalnih pisem lahko vsakemu pokažemo in zastoj pošljemo v pregled. — Zdravilo nema duha, torej se pijancu lahko daje tudi brez njegove vednosti. — Ena doza stane 2 gld. 20 kr.; dvojna za bolj zastarane bolezni 4 gld. 40 kr. Poštino plačamo tukaj, ako se denar naprej na nas pošlje. Prodaja: Adler-Apotheke, Lugos, Banat Nr. 721. — Glavna zaloga v c. k. vojaški lekarni na Dunaju I. trg sv. Stefana.

VSI STROJI ZA POLJEDELSTVO!

Lito železo, surovo ali prirejeno, za vsakovrstne stroje. Bogato ilustrovani 192 strani obsežni cenik v slovenskem in nemškem jeziku na zahtevanje takoj zastoj.

IG. HELLER, DUNAJ
2/2 PRATERSTRASSE Nr. 49.
Preprodajalci se iščejo.

Pijte kavo

vedno mešano z

Oelzovo

kavo

Zakaj? Zato, ker daje kavi prijeten duh in lepo rumenkasto barvo. Ker je Oelzova kava izdelana iz najboljše, čiste tvarine in je zelo tečna. Za zdrave in bolne je to okusna in krepka jed. Pri nakupu pazite na ime **Oelz** in na **varstveno marko**.

Dobi se v **vseh** boljših prodajalnicah za tržaško blago.

Na V., dné 1. januarja 1895.

Spoštovani gospod!

Obupaval sem že, kako bodem preživel sebe in četrto svojih otročičev, ker ni bilo od nikoder zasluzka. Tu mi je previdnost božja poslala Vas, da ste mi naklonili dela, pri katerem sem zaslužil toliko, da sem v minolemu letu sebe in svoje ne le pošteno preživel, temveč, da sem si celó nekaj desetakov prihranil za poznejše čase. Dolžnost me veže, da se Vam za to o novem letu prav pristréno zahvalim ter Vam voščim obilo sreče z nebes.

Z najodličnejšim spoštovanjem udani

P. K.

Kdor hoče prevzeti delo, o katerem govori pisec gorenjega pisma, znati mora dobro pisati slovensko. — Vprašanja in ponudbe pošiljajo naj se pod naslovom: I. F. T. poste restante v Ljubljani.

Malo posestvo

je na prodaj blizo Vrbe tik ceste; gospodarsko poslopje in hiša v dobrem stanu. Poslednja ima 4 izbe, kuhinjo, klet. Pet birnov posetve, nekaj travnika, dva orala gozda. Se prodá za 1200 gld. Polovica se lahko uknjižena pusti. Več pove Val. Eichholzer, gostilničar v Ločah pri Vrbi.

KONJAK.

Ta iz krepkega, na lastnih goricah raščene vina izvlečena Francovka je skušen pomoček za oživiljenje dušnih in telesnih močij. Zoper protin, trganje, otrpnenje udov, revmatizem pomaga čudovito in uteši bolečine. Ena steklenica velja 1 gld. 20 kr. Stari konjak je za stare ljudi in take, ki so bolni v želodcu, prava dobrotá. Cena 1 gld. 50 kr. Kdor naroči 4 steklenice, se mu dá skrinjica zastoj plača se na pošti vozina. Dobi se samo pri **Benediktinu Hertl**-nu, graščaku na **Goliču** pri Konjicah na Štajerskem.

Kot nadomestilo za bobovo kavo se priporoča Najokusnejša, edino zdrava in ob enam po zdravnikih ženskam, otrokom in bolnikom: najcenejša primes k bobovi kavi je:

KATHREINER.

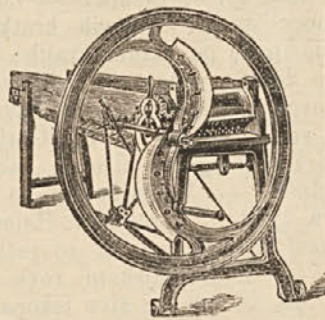
KNEIPPOVA SLADNA KAVA.

Najčistejši prirodni plod v celih zrnih, ki se ne dajo ponarejati.

Se dobi povsod: 1/2 Kile za 25 kr.

Pozor: zahtevajte in jemljite le izvirne zavojce z imenom „Kathreiner“.

Za zimsko krmljenje v hlevu!

Stroje za prirejanje krme, krmoreznice; krompir- in reporeznice; mečkalne mline in mline za trojano moko; stroje za poparjenje krme; premakljive, železne, kotlaste peči za kuhanje krme, krompirja in repe; stroje za robkanje koruze; mline za čiščenje žita; vitla za čiščenje semenskega žita; stiskalnice za seno in slamo, za ročno gonjo, na enem mestu stoječe ali pa tudi premakljive — izdeluje trdno in priročno:

PH. MAYFARTH in sodruž.

C. kr. privileg. tovarna, fužina in livarna železa

na Dunaju II. Taborstrasse 76.

Ceniki se pošiljajo zastoj. — Zastopniki in prekupci se sprejmejo.

Učenca,

zmožnega slovenskega in nemškega jezika, močne postave in dobro izšolanega, sprejme trgovec s tržaškim blagom v Celovcu. Natanjše se izve pri uredništvu „Mira“.

Svoji k svojim!

Podpisani priporoča velečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu

čebelnovoščene sveče

za cerkev, procesije in pogrebe, gospodom trgovcem

voščene zvitke in mёд

za prodajo v skafih po 15, 20, 40 kg. težkih prav po ceni. Za čebelarje

izvrstni garantirani pitanec

v skatljah po 5 kg. à kg. 50 in 60 kr., skatlja 30 kr., pošilja se po pošti proti povzetju ali predplačilu.

Dobiva se mёд v satovji in pitanec v skafih po 20—40 kg. prav po ceni.

Za birmo, Božič, Miklavža itd. prodaja raznovrstno medenino na debelo in drobno.

Zaloga in prodaja

brinja in brinjevca

liter gld. 1.20, mёdeno žganje liter 1 gld., vse je lastni izdelek.

Kupuje tudi vsaki čas mёд v panjih, sodčkah, kakor tudi vosek in suho satovje, po kolikor mogoče visoki ceni.

Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postrežbo

Oroslav Doleneč

svečar in lektor, trgovina z medom in voskom, Ljubljana, Gledališke ulice 10.

A. J. Wozonig v Pliberku

priporoča svojo zalogo izvrstne ogerske pšenične moke, ki je prav suha in se iz nje izpečejo najboljši krapí. Prodaja se na drobno in na debelo. — Za velikonočno streljanje priporoča svoj smodnik (purbelj) po 64 kr. kilo. Kdor ga več vzame, tudi ceneje. Pošlje se tudi franko po pošti.

Peter Mayer,

prodajalec moke in tržaškega blaga v Celovcu

pri „zlatem križu“, šolske ulice 18,

priporoča vsakovrstno moko (kdor je vzame najmenj 5 kil, jo dobi ceneje), nadalje sladkor, kavo, čaj, rum iz Jamajke, spirit, žganje, planinsko maslo, vsaki dan frišne droži, vse prav dober kup.

Natorna vina,

dalmatince, prav dober liter po 15 kr.; tirolec, italijan, oger, rudeče po 18 do 24 kr.; belo po 20 do 26 kr.; istrjanez iz Umage po 22 kr., zelo priporočila vreden za take, ki imajo malo krvi, v sodih 56 litrov več. Za pristnost jamčim.

Nadalje priporočam svojo zalogo moke iz I. parnega mlina v Budimpešti v vrečah po 85 kil ter vse drugo tržaško blago, mast, žgane pijače itd. Vse prav dober kup.

Amand Prosen

v Celovcu, kosarske ulice šte. 24.

Brinjevec!

Podpisani priporoča pravi natorni brinjevec liter po gld. 1.20, poštni zaboj 3 litre franko za gld. 4.20.

Med, garantiran pitanec,

kilo po 52 kr., 5 kil po pošti franko za gld. 3.25 proti poštnemu povzetju pošilja

Egidij Jeglič,

trgovec in čebelar v Selu, pošta Lesce - Bled na Kranjskem.

Služba

za spretnega občinskega tajnika, zmožnega obeh deželnih jezikov in ob enem izvežbanega organista se takoj odda. Plača je dobra. Ponudbe naj se dostavijo župnijskemu uradu v Sele, pošta Borovlje na Koroškem.